

Vytváření nových svazků (útvárů) a doplňování svazků vyvedených z boje

Podplukovník Vlastimil Lidický

Otázky doplňování bojujících vojsk na válčišti osobami, bojovou technikou, materiálem a ostatními bojovými prostředky jsou svým charakterem, obsahem a důležitostí prvořadě. Celková důležitost a tím i složitost těchto úkolů v podmínkách soudobé války nesmírně vzrostla. Zásadní vliv na složitost těchto otázek má prudký rozvoj a zavádění nové, dokonalejší bojové techniky do výzbroje armád, odpovídající rozvojem forem a druhů bojové činnosti vojsk, zavedení zbraní a prostředků hromadného ničení, jakož i vyhraněný charakter a zásady soudobých válečných operací.

Doplňování bojujících armád v průběhu války osobami a materiálními prostředky jsme dosud málo procvičovali a proto máme též v tomto směru poměrně málo zkušeností. Zvláště štáby jednotlivých teritoriálních stupňů velení, které budou úspěšnou činnost bojujících vojsk na frontě zabezpečovat nepřetržitým přísunem nových sil a prostředků, mají v těchto otázkách doposud málo zkušeností a poznatků.

Zabezpečení všech potřeb bojujících vojsk bude v soudobých podmínkách hlavním a nejdůležitějším úkolem teritoria. O osudu a výsledku války se bude rozhodovat především na frontě a proto musí být veškerá činnost a úkoly teritoria zaměřeny na nepřetržitý, plynulý přísun a zásobování bojujících armád. I když řešení těchto otázek v počátečním období války bude značně složité a bude probíhat v podmínkách a ná-

sledcích prvního hromadného úderu, přece jen bude snažší v tom, že teritoriální stupně velení budou mít poměrně ještě dosti rezerv vycvičených záloh, velitelských kádřů a materiálních prostředků k zabezpečení těchto úkolů.

Značně složitější bude plnění těchto úkolů v průběhu války. Na válčišti se bude v úporných operacích rozhodovat o výsledku válečného střetnutí. Během těchto úporných bojů dojde k rozsáhlému zničení vojsk, bojové techniky a válečného materiálu všeho druhu. Počítáme, že jen na živé síle mohou ztratit vlastní vojsk 25.—30. den války činit cca do 250 000 až 300 000 osob. Polní vojska se budou proto snažit uhradit část materiálních ztrát z místních zdrojů, nebo ze získané kořisti. To bude však jen malý díl veškerých potřeb vojsk a lze ji využít jen po stránce úhrady některého materiálu (jako proviant, léčiva, dopravní technika apod.). Proto bude doplňování bojujících armád záviset hlavně na rezervách a prostředcích teritoria.

I na teritoriu bude v této době značně složitá situace. Její složitost rozvádí dostatečně článek kolektivu operační správy, proto se jí podrobně nebudu zabývat.

Při zabezpečování a doplňování bojujících armád dalšími vojsky, štáby, technikou a materiálem, musí brát teritoriální orgán velení v úvahu i tyto některé skutečnosti:

— po splnění plánovaných mobilizačních úkolů teritoria a odsunu zмоби-

38 X 110
1520

lizovaných vojsk, armádních a frontových skladů a zařízení na válčiště, budou kádrové rezervy použitelných záloh již značně vyčerpány. Vzhledem k úhradám ztrát za mobilizace bude nutné jejich evidenci znovu upřesnit;

— projeví se citelný nedostatek záloh určitých odborností, zvláště speciálních druhů vojsk. Úhradu nedostávajících se ČVO speciálních druhů vojsk. bude nutné řešit přecvičením části těch záloh, kterých je nedostatek;

— záložní kádry starších ročníků mají zastaralý výcvik a proto budou muset být znovu procvičeny na základě novodobých požadavků;

— bude i nedostatek dopravní a bojové techniky, materiálu a zásob všech druhů. Využívání možné kořisti tohoto druhu odsunuté na teritoriu, bude spojeno s potížemi oprav a udržování pro nedostatek provozuschopných opravárenských kapacit a potřebných náhradních dílů. Význam rychlé opravárenské činnosti proto vzroste vzhledem k omezení veškeré techniky z výrobních závodů a podniků.

Tyto okolnosti, spolu s ostatními možnými potížemi zásadně ovlivní plnění dalších úkolů teritoria. Vzhledem k důležitým úkolům vojsk na válčišti, budou i úkoly teritoria a jeho orgánů velení náročné a obtížné. **Takovými úkoly nadřízeného pro teritoriální velení mohou kromě jiných být např.:**

— vytvořit ze stávajících sil a prostředků teritoria novou motostřeleckou (nebo tankovou) divizi (nebo i některé jiné svazky či útvary druhů vojsk), vyčvičit ji a bojově stmelit, v určený termín ji přesunout do stanoveného prostoru a předat ji do podřízenosti polního velení;

— převzít do dočasné podřízenosti svazek (např. na 40% početních stavech, který bude nadřízeným přesunut z fronty bez těžké pásové bojové a do-

pravní techniky do určitého prostoru na teritoriu, doplnit ho živou silou, velitelskými kádry a dopravní technikou do určitého termínu. Pak ho bojově stmelit a ve stanovenou dobu připravit k předání zpět do podřízenosti polního velení;

— zformovat pro potřeby bojujících armád popřípadě ještě některé další doplňky.

Z těchto možných hlavních úkolů může teritoriální velení řešit buď všechny úkoly současně, nebo pouze některé z nich, zároveň s plněním všech ostatních úkolů vyplývajících z povinností, místa a určení teritoria. To vše činí vzniklou situaci složitější.

*

Nejprve k otázkám vytváření nových svazků (útvárů) v období, kdy velení teritoria splnilo již všechny své plánované mobilizační úkoly.

Celkový obsah tohoto úkolu lze rozdělit do čtyřech období:

- přípravné období;
- období vlastní výstavby svazku (útvary);
- období výcviku a stmelení štábů a vojsk svazku (útvary);
- období předání svazku (útvary) do podřízenosti polního velení.

Rozebereme-li si celkovou možnou situaci na teritoriu k této době (D 25 až D 30) dojdeme k závěru, že vyřešit tyto náročné úkoly pružně, správně a v odpovídajících časových lhůtách vyžaduje určitou zkušenost štábu a osvojení si některých, v praxi již ověřených zásad.

Štáb teritoriálního velení musí mít stálou a pružnou součinnost s ostatními (i mimovojskovými) štáby a složkami na teritoriu, s nadřízeným a vžitou metodikou plnění těchto úkolů. Je pravda, že průběh mobilizace přispěje k dalšímu stmelení štábu teritoriálního velení, ale během mobilizace může do-

jít k různým nepředvídaným situacím (ztrátám, změnám v kádrovém obsazení a jiným událostem), které do jisté míry ovlivní plnění dalších úkolů.

Při obdržení úkolu od nadřízeného seznámí velitel nebo náčelník štábu nejprve štáb s úkolem a vydá krátké pokyny pro další činnost štábu. Jednotliví náčelníci oddělení a složek si musí nejprve ujasnit úkol a připravit si návrhy k řešení.

Náčelník štábu pak řídí přípravu zámyslu velitele a **koordinuje činnost ve štábu prostřednictvím řídicí složky — operačního oddělení**. Tuto skutečnost chce podtrhnout, poněvadž zde dochází neustále k různým názorům. Jsou názory, že za mobilizace a za odchodu zmobilizovaných vojsk z teritoria přejímá na sebe řídicí úlohu v teritoriálním štábu organizačně mobilizační oddělení (OMO), které řídí úkoly krajských vojenských správ (KVS) v míru. Takto stavěné názory (i když se vyskytují ojediněle), nepřispívají k vyřešení celé problematiky. Zde je třeba vidět potřebu a zájem velení — tj. **podřídit veškerou činnost operačním hlediskům a potřebám**. Proto i v teritoriálním štábu bude řídicí složkou operační oddělení, které podle pokynů náčelníka štábu bude řídit, sladit a ovlivňovat plnění úkolů ostatních složek tak, aby v těsné součinnosti s nimi byla zabezpečena jednotná a přímá linie v řízení a velení podřízeným vojskům a zařízením na teritoriu (tedy i KVS).

Je účelné vyslat k pochopení a ujasnění těchto úkolů k teritoriálnímu velení orgány, kteří pomáhají štábu se orientovat v úkolu a zabezpečují jeho řešení ve smyslu požadavků nadřízeného. K těmto úkolům využijeme směrové důstojníky.

Po přijetí zámyslu velitele a po vydání konkrétních úkolů náčelníkům oddělení a druhů vojsk, rozpracovává

štáb předběžná nařízení pro krajské vojenské správy, připravuje a soustřeďuje podklady k materiálně technickému zabezpečení úkolu.

Operační oddělení v součinnosti s OMO a ostatními složkami (odděleními) štábu zpracovává „**Plán politicko-organizačních opatření k zabezpečení vytvoření svazku (útvaru)**“ a „**Rozkaz velitele ke zřízení svazku (útvaru)**“.

Práce celého velení teritoria v přípravném období bude zaměřena na soustředění, prostudování a plné využití všech podkladů, které získá ke splnění úkolu. Proto obsahem takového přípravného období, shrneme-li všechna možná opatření může být:

- seznámení velitele a štábu s uloženými úkoly;

- přijetí zámyslu velitele a vydání pokynů k přípravě dílčích podkladů pro zplánování úkolu a rozhodnutí velitele;

- nutné informace mimoarmádních orgánů (složek), stranických a státních orgánů a vyřešení některých dílčích součinnostních otázek, majících vztah k zabezpečení úkolů;

- vydání předběžných rozhodnutí velitele vykonavatelům (KVS a ostatním teritoriálním složkám);

- organizace průzkumů posádek, jejich objektů, fondů a zařízení k účelné dislokaci nového svazku (útvaru);

- příprava podkladů k materiálně technickému zabezpečení úkolu, upřesnění evidence stávajících zásob dopravní, bojové a jiné techniky, zbraní, materiálu všeho druhu a upřesnění počtů použitelných doplňků osob. Příprava a předložení požadavků na krytí nedostávajících se ČVO;

- předběžné zabezpečení úkolů průchodních a doplňovacích středisek a vyhodnocení stupně základní vycvičenosti použitelných záloh;

- zpracování návrhů na možnou organizaci svazku;

— příprava a výběr kádrů na některé hlavní funkce ve zřizovaných štábech;

— vlastní práce na **Plánu politicko-organizačních opatření k zabezpečení vytvoření svazku (útvary)** a na „**Rozkaze velitele pro vytvoření svazku (útvary)**“.

Obsažnost tohoto období je v dílčích otázkách daleko obsírnější a klade na organizaci plnění úkolů a řídicí práci hlavních funkcionářů teritoriálního velení značné požadavky. Toto období vyvrcholí projednáním všech zpracovaných plánů, dokumentů a hlavně rozkazu velitele na vojenském radě. Jednání se zpravidla zúčastní i orgán nadřízeného velení.

Dříve než přejdu k obsažnosti a způsobům plnění úkolů dalšího období, tj. období vlastní výstavby svazku (útvary) zmíním se krátce o některých zvláště důležitých zásadách. Půjde především o přípravu a volbu dislokace svazku (útvary) a jeho organizaci.

Dislokační komisi (orgány, které řeší zámysl velitele po stránce umístění útvarů, jednotek a štábů v posádkách) odesílá náčelník štábu teritoriálního velení pouze do těch míst a posádek, kde v současné době došlo (třeba úderem nepřítele apod.) k určitým změnám v kasárenských fondech a zařízeních za účelem upřesnění otázek. Jinak tyto orgány pracují podle stávající dokumentace, zpracovaných přehledů a vlastních znalostí. Při volbě posádek pro umístění vojsk je třeba přihlížet k těmto potřebám:

— kasárenský fond musí kapacitou a zařízením odpovídat umístění a plnění úkolů útvarů, přičemž počítáme s ubytováním důstojníků a praporčků útvaru v objektech kasáren;

— posádková výcviková základna a zařízení musí odpovídat soudobým po-

třebám výcviku (autodrom, tankodrom, střelnice apod.);

— objekty musí být nepoškozeny, obyvatelné a zabezpečeny dostatkem pitné vody;

— před obsazením objektů je vždy desinfikujeme a organizujeme radiační průzkum ve všech používaných prostorech.

Jednotlivé posádky svazku volíme tak, aby nebyly příliš vzdáleny od velení svazku a pokud možno v blízkosti některého z vojenských výcvikových prostorů, kde je možno po konečném výcviku a stmelení vojsk uskutečnit ostré střelby v celých jednotkách a útvarech s použitím veškeré techniky. Rozmístění (dislokaci) nového svazku navrhuje teritoriální velení nadřízenému ke schválení.

Nový svazek (útvary) organizujeme podle počtů techniky, kterou je schopno velení teritoria k tomuto účelu zabezpečit.

Nově zřízený svazek (útvary) bude teritoriální velení zabezpečovat:

— materiálem ze skladů teritoria a využitím materiálu, který zůstal po odchodu vojsk v posádkách;

— opravenou přebytečnou technickou ponechanou po odchodu vojsk v posádkách;

— vojenskou technikou ze škol a výcvikových útvarů na teritoriu;

— technikou dodanou v daném období z výroby;

— dopravními prostředky povolánými z národního hospodářství;

— využitím některých záměnných typů materiálu a techniky, která nebyla využita při mobilizaci a nebyla zařazena do zmobilizovaných svazků a útvarů.

Tímto řešením se sice sníží stupeň materiálně technického zabezpečení u stávajících teritoriálních útvarů (včetně útvarů a jednotek CO, LM, MV,

jednotek min. dopravy apod.), ale je nutné brát v úvahu, že zabezpečit všemi prostředky nově vytvářený svazek (útvár) je úkol prvořadý a ostatní úkoly, i vlastní zabezpečení teritoria, jsou v tomto případě druhořadé.

Velení teritoria bude řešit organizační strukturu svazku (útváru) tak, aby tato odpovídala normální organizaci. Úhradu nedostávajících se počtů bojové techniky určitého druhu, bude teritorium vyžadovat ze zásob nadřazeného. Nebude-li přesto možno některé útvary (jednotky) plně bojovou technikou zabezpečit, bude nutné upravit organizaci útvaru na maximálně možné počty hlavních druhů bojové techniky. Jinými slovy vytvoříme svazek (útvár) s takovou organizací, jakou můžeme v dané situaci zabezpečit. Nebudeme v tomto případě hovořit o tom, že svazek (útvár) bude např. zabezpečen jen na 85 % tankovou technikou (vůči normálním počtům), ale jeho organizaci budeme brát jako „zvláštní“ se 100% (tj. úplnou) naplněností.

Plán politicko-organizačních opatření k zabezpečení vytvoření svazku (útváru) je vševojskovým dokumentem. Plán zpracovává operační oddělení v součinnosti s OMO a ostatními odděleními (složkami) velitelství teritoria, a podepisuje jej náčelník štábu.

Obsah a reálnost posuzuje vojenská rada, po jejímž jednání velitel plán schvaluje.

Plán může obsahovat tato základní opatření:

stranicko-politická, kádrová, organizační opatření;

- zabezpečení bojové pohotovosti divize (útváru);
- zabezpečení velení a spojení;
- opatření druhů vojsk;
- materiálně technické a zdravotnické zabezpečení;
- administrativní zabezpečení (bo-

jové řády, předpisy, výcvikové pomůcky);

— úkoly pro výstavbu a zřízení výcvikové základny divize (útváru) a k zabezpečení všech ubytovacích a skladovacích potřeb svazku (útváru);

— hlavní kontrolní opatření výstavby svazku (útváru).

Základní opatření jsou rozpracována po linii jednotlivých oddělení a druhů vojsk. Stranicko-politická opatření budou řešit otázky výstavby stranických a svazáckých základních organizací a orgánů, evidence, kádrové a opatření k zabezpečení politické práce a stranického a svazáckého života svazku (útváru).

Zvláštní pozornost bude třeba věnovat otázce sladění a vyřešení problémů a otázek zabezpečujících stálou a vysokou bojovou pohotovost divize (útváru), které se musí odrazit nejen v reálně zpracovaných plánech bojového poplachu u divize, v organizaci nácviků jednotlivých dílčích prvků poplachů, ale i v otázkách připravenosti techniky, ve výcviku, v morálně politickém stavu štábů a vojsk aj. Obdobně tomu bude s rozpracováním i ostatních základních opatření. Komplexnost těchto otázek a jejich široký význam a působnost se musí odrazit v časově přesném vzájemném sladění těchto otázek v plánu.

Rozkaz velitele pro vytvoření svazku (útváru) zpracovává operační oddělení štábu v součinnosti se všemi zainteresovanými složkami (odděleními) štábu za osobního řízení náčelníka štábu. Přílohou k rozkazu bývají tabulky a jiné dokumenty, které úkoly objasňují a vyčíslují. Po projednání ve vojenské radě a podepsání velitelem, se rozpracovávají dílčí nařízení pro jednotlivé vykonavatele.

K těmto opatřením vydává náčelník štábu nařízení, týkající se utajení celého úkolu a určené jak pro vlastní

štáb, tak pro vykonavatele a součinnostní složky.

Projednáním a schválením zpracovaných základních dokumentů a plněním úkolů začíná období **vlastní výstavby svazku (útvary)**. Hlavní funkcionáři velení nového svazku nebo útvaru (velitel, ZVP, NŠ) bývají kádrově **určení** obvykle již předem. Velitel za přítomnosti členů vojenské rady a náčelníků materiálních složek teritoriálního velení předá jim osobně rozkaz a rozebere s nimi způsob a metodu jeho plnění.

Toto období je obsahem řešených otázek jedním z nejnáročnějších a nejobsažnějších. Obsahuje konkrétní práce a úkoly, jejichž obtížnost a složitost bude poznamenána charakterem a působením vzniklé současné situace na teritoriu. Štáb teritoriálního velení se bude zabývat především těmito hlavními opatřeními:

- bude řídit a usměrňovat plynulý přísun velitelských a štábních kádrů a osob, mužstva z doplňovacích středisek ke zřizovaným štábům, útvarům a jednotkám. Tyto úkoly bude plnit především skupina pro doplňování záložních útvarů a formování jednotek, která je u teritoriálního velení;

- bude řešit a ovlivňovat tabulkovou naplněnost útvarů a jednotek přísunem určené bojové a dopravní techniky, materiálu, munice a zásob všeho druhu;

- bude řídit výstavbu nových a úpravu stávajících, nebo zničených výcvikových zařízení;

- bude účinně kontrolovat a pomáhat při výstavbě svazku (útvary). Kontrolní činností budou pověřováni hlavní funkcionáři teritoriálního velení, jejichž informovanost a pravomoc dává předpoklady vyřešit nesrovnalosti a nedostatky přímo na místě a v nejbližší době. Všechny tyto úkoly bude teritoriální velení plnit jak svými silami, tak

i v součinnosti s prostředky územních vojenských orgánů (KVUSS, KSVD, VPO aj.) ve smyslu rozkazu nadřízeného. Vyskytnou-li se neočekávané překážky takového rázu, že je velení teritoria nemůže splnit vlastními silami, překládá se požadavek na nadřízeného.

Hlavní představitelé stranického a veřejného života a představitelé ostatních zájmových mimoarmádních složek (orgánů) informují o úkolu zásadně hlavní funkcionáři teritoriálního velení **o s o b n ě**.

Štáb teritoriálního velení zpracovává současně v tomto období „**Plán výcviku a stmelení svazku (útvary)**“. Tento plán obsahuje základní prvky plánu bojové a politické přípravy útvarů a jednotek svazku (útvary) a plánu operační a taktické přípravy velitelů a štábů. Rozsah a počet plánovaných opatření je dán úkolem, možnostmi a časem, který zbývá pro výcvik a stmelení svazku. Kalendářní opatření plánu utvrdí a objasní „**Rozkaz velitele teritoriálního velení pro výcvik a stmelení svazku (útvary)**“.

Oba dokumenty zpracovává operační oddělení a oddělení bojové přípravy v součinnosti s druhy vojsk. Práce na těchto dokumentech vcelku řídí zástupce velitele, v jednotlivých jejich částech i ostatní hlavní funkcionáři teritoriálního velení.

Těmito dokumenty zabezpečuje teritoriální velení splnění všech plánovaných úkolů výcviku a stmelení svazku (útvary). Nejdůležitější opatření těchto dokumentů (závěrečná cvičení vojsk v útvarcích s bojovou střelbou a důležitá cvičení se štáby) řídí osobně hlavní představitelé teritoriálního velení (V, ZV, NŠ).

Naplňování útvarů (jednotek) svazku (útvary) stanoveným počtem bojové a dopravní techniky a její přísun bude spojeno rovněž s určitými těž-

kostmi. Poukáží alespoň na ty nejzákladnější.

Po splnění všech plánovaných mobilizačních úkolů budou zálohy teritoria i v těchto prostředcích značně vyčerpány. Budeme se však vždy snažit o to, abychom nově vytvářeným útvarům a jednotkám dodali **stejnorodou bojovou a dopravní techniku**. Ke snazšímu pochopení významu této zásady uvedu alespoň dva příklady:

1. Bojovou techniku (tanky a OP) budeme pro počty nově vytvářeného svazku čerpat především z opravárenských závodů, nebo ji odebereme některým teritoriálním bojovým a výcvikovým útvarům. Jiných možností zde není, neboť na tankových základnách v této době již žádné uložené tanky a OT nebudou.

Nebude rovněž účelné vytvářet útvary a jednotky, vyzbrojené tanky T-54 a T-34 současně. Takové řešení přináší celou řadu závažných problémů, se kterými se nový štáb svazku a samotný velitel útvaru bude těžko vyrovnávat a není proto pro plnění bojových úkolů útvaru přínosem. Hlavní nedostatky takového řešení budou spočívat v tom, že útvar:

- bude muset organizovat dva druhy výcviku osádek tanků;
- bude muset organizovat dvojí druh zásobování municí, náhradními díly i opravárenské služby;
- vzniknou obtíže ve velení vzhledem k různorodosti spojovacího materiálu v obou druzích tanků, což ovlivňuje v boji jejich vzájemnou součinnost mezi osádkami, jednotkami a celými útvary;
- různorodost se projeví i v organizaci a zabezpečení samotného boje vzhledem k různým technickým parametrům a bojovým vlastnostem obou druhů tanků.

Proto budeme **zásadně respektovat**

jednotnost bojové techniky alespoň pro celé organické jednotky tj. pluky.

2. K obdobným závěrům dospějeme, uvážíme-li do celé hloubky problémy naplněnosti jednotlivých útvarů a jednotek svazku (útvary) různorodou dopravní technikou. Část vlastní automobilní techniky uhradíme z opravárenských závodů. Při celkovém nedostatku dopravní techniky v této době na teritoriu budeme hledat různé způsoby a možnosti jak zabezpečit stanovený počet dopravních prostředků pro vytvářený svazek. I zde se budeme snažit dodržet stejnorodost techniky. Zvláště nevýhodné by bylo dotovat útvary a jednotky nového svazku (útvary) opravenou technikou kořistního původu. Při citelném nedostatku dopravní techniky bude účelné zabezpečit svazek (útvary) technikou vlastní výroby (tuzemskou) tím způsobem, že projednáním s příslušnou komisí obrany zajistíme nutný počet těchto vozidel z prostředků národního hospodářství výměnou za opravenou a pojízdnou dopravní techniku kořistní.

Týlovým materiálem zabezpečíme nový svazek (útvary) podle plánu soustředění materiálu, většinou z materiálních prostředků, které vojska zanechala po svém odchodu v posádkách.

Obdobných problémů bude při zabezpečení nového svazku (útvary) daleko více. Při jejich řešení musíme vždy dbát, aby nebyla hrubě narušena bojeschopnost svazku (útvary).

Naplněnost a složitost tohoto období výstavby svazku (útvary) bude vyžadovat aktivní a tvůrčí přístup celého teritoriálního velení k řešení a zabezpečení všech úkolů. Hlavní pozornost bude třeba zaměřit na plánovitost všech opatření a na jejich důsledné a podrobné vyřešení vzhledem k celkovému nedostatku lidských rezerv (odborných kádrů). Bude nutné věnovat pozornost

doplňovacím střediskům, především speciálních druhů vojsk, neustále sledovat a vyhodnocovat stav záloh, jejich procvičenost, stupeň jejich ozáření a tak vytvářet podmínky pro další doplňování vojsk. Doplňovací střediska budou muset být postupně přeměňována na výcviková střediska, schopná precizovat zálohy se zastaralým výcvikem a zabývat se základními formami zkráceného výcviku nováčků. Prvorádou povinností teritoriálního velení a krajských vojenských správ bude zabezpečit postupný přechod vševojskových a vojskových doplňovacích středisek na výcviková střediska a zahájit u nich intenzivní výcvik. Bude nutné uvažovat o zabezpečení vhodné výcvikové základny, kádrovém obsazení cvičitelů pro výcvik záloh a potřebné bojové a jiné techniky k výcvikovým účelům těchto doplňovacích středisek. Bude potřebné udržovat živost evidence doplňovacích zdrojů a místních vojenských správ a mít přehled o úkolech průchodních a doplňovacích středisek. K vytvoření svazků a útvarů lze použít též vojáky soustředěné z nemocnic na teritoriu po jejich vyléčení. Většinou však bude nutné opatření k mimořádným odvodům branců (i starších ročníků).

Zvláště problematické bude naplnění svazku (útvaru) zdravotnickými kádry, hlavně osobami z povolání, tj. lékaři. Naskytá se možnost využít lékařských kádrů z nemocnic na teritoriu v občanském sektoru a tyto pak v součinnosti s komisemi obrany nahradit ženami - lékařkami.

Metoda a formy řízení těchto úkolů štábem teritoriálního velení budou náročné a budou vyžadovat vysoký stupeň organizovanosti práce i vrcholné, prověřené znalosti celé problematiky. Bude proto nutné v budoucnu požadovat stejnou připravenost podřízených

vojenských správ všech stupňů a jejich orgánů (pracovišť).

Období výcviku svazku (útvaru) a bojového stmelení štábů a vojsk obsahuje úkoly bojové, politické a operační taktické přípravy štábů i vojsk. Plynulý přechod mezi jednotlivými obdobími závisí na včasném splnění všech organizačních úkolů a na včasné vybudování a přípravě vhodné výcvikové základny a výcvikových zařízení.

Obsah a formy tohoto období jsou všeobecně známy z normálního výcviku a přípravy vojsk a štábů v míru. Jednotlivé výcvikové úkoly budou však pro krátké časové rozmezí zkráceny a budou plynule navazovat na předchozí opatření. Přesto musí zabezpečit co nejvyšší kvalitu, nejrychlejší a nejpotřebnější všestranný výcvik zřízených útvarů, stmelení a připravenost postavených štábů. I tato skutečnost se odrazí v náročnosti, obtížnosti a složitosti těchto úkolů. Úlohou velení teritoria bude zabezpečit všemi prostředky plánovanou výcvikovou opatření a stmelení (cvičení s vojsky, s bojovými střelbami. (TC pluku, DTC, ŠN, VŠC apod.). Častá kontrola a konkrétní účinná pomoc nadřízeného najde přitom plně uplatnění.

K otázce stmelení a přípravě nových štábů (hlavně štábu nového svazku - útvaru) je třeba si ujasnit několik poznatků. Nově postavený a stmelovaný štáb divize (útvaru) bude mít své určité charakteristické rysy. Jednotliví příslušníci štábu budou na funkce vybíráni z různých pracovišť, budou na velmi rozdílné výši odborných i charakterových kvalit a budou mít mnohdy i málo zkušeností z práce, která je u štábu očekává. V takové situaci vzniknou organizační schopnosti a samostatnost v práci každého jednotlivce. Bude proto nutné sledovat postupné zapracování kádrů na určených funkcích kádrovými i ostatními orgány teritori-

álního velení a v případě potřeby podle zjištěných skutečností včas změnit zařazení funkcionářů nového štábu. Hlavní funkce musí být ve štábu svěřeny jen zkušeným a dobře připraveným jezdincům význačných osobních, odborných i morálních kvalit. Je důležité, aby se nově ustanovení funkcionáři ihned plně věnovali otázkám sladění, výcviku a pochopení úkolů ve štábech i u vojsk. Současně musí řídit a sledovat doplňování útvarů a jednotek osobami, technikou a materiálem.

Ke konci období výcviku vojsk a stmelování se organizuje komplexní prověrka, kterou se bojové stmelení svazku uzavírá. Prověrka spočívá v přezkoušení štábů a vojsk i jednotlivců ze všech druhů příprav a soudobého výcviku a vrcholí cvičením svazku s bojovou střelbou útvarů. Prověrku řídí velitel teritoria a zúčastní se jí též hlavní funkcionáři teritoriálního velení. Její závěrečné zhodnocení po družích příprav slouží zároveň jako příloha protokolu o předání svazku (útvary), který zpracovává štáb teritoriálního velení. Prověrky se zúčastňují i orgány nadřízeného a hosté z územních orgánů strany a lidosprávy.

V závěru prověrky se divizi (útvary) předává bojová zástava s pojmenováním svazku. Způsoby předání svazku (útvary) do podřízenosti polního velení jsou různé. Nejčastější je způsob, že teritoriální velení přesune divizi (útvary) do určitého prostoru, kde ji komisionálně předá orgánům polního velení. Těžkou pásovou technikou přesunujeme obyčejně po železnici. K předání svazku (útvary) zpracovává štáb teritoriálního velení „Protokol o předání svazku (útvary)“, který může obsahovat tyto údaje:

- na čí rozkaz, kdy, kde a komu je svazek předáván do podřízenosti;
- složení orgánů, kteří předávají svazek:

- za nadřízený štáb;
- za přebírající velitelství;
- za předávající velitelství;
- stupeň politické, odborné a bojové připravenosti štábů a vojsk po útvarech;
- národnostní složení svazku v procentech;
- stav ozáření osob u svazku v procentech a po jednotlivých organických celcích (útvarech);
- pohyblivé zásoby svazku;
- zdravotní stav u svazku;
- proběh ujetých km u kolových a pásových vozidel, proběh motohodin strojů a ostatní údaje o technice svazku (provedení opravy apod.). V přílohách se uvádí:
- celkové počty osob, techniky a materiálu svazku;
- jmenný seznam a charakteristiku hlavních funkcionářů svazku a útvaru;
- mapa rozmístění svazku k době jeho předání se zakresleným vnitřním spojením.

Protokol podepisují představitelé skupin, kteří se zúčastňují předání.

Druhý možný způsob předání svazku (útvary) je ten, že orgány polního velení se zúčastní komplexní prověrky u svazku (útvary) v závěru období výcviku a stmelení divize (útvary) a převzímou svazek (útvary) do své podřízenosti v místě dislokace. Přesun svazku (útvary) k frontě pak řídí svými prostředky; teritoriální velení zabezpečuje přesun jen k hraničním teritoriím.

*

V druhé části článku se zmíním o některých zvláštnostech při doplňování svazků vyvedených z boje do týlu a přesunutých na území teritoria. Jak jsem již uvedl v úvodní části, může dojít i k situaci, že na území teritoria bude nadřízeným přesunuta divize, kte-

rá utrpěla v bojích značné ztráty. Velení teritoria může být v takovém případě nařízeno:

- doplnit divizi velitelskými, štábními a řadovými vojáky;

- doplnit ji dopravní technikou a materiálem na plánované počty;

- procvičit a stmelit štáby i jednotky;

- po doplnění předat ji zpět do podřízenosti plnoho velení.

I když tento úkol bude mít hodně společných rysů s prvním úkolem a většina úkolů bude totožná, přece jen v jejich organizaci, řešení a zabezpečení jsou určité zvláštnosti.

Počítáme s tím, že divize ponechá těžkou, pásovou bojovou a jinou techniku soustředěnou v týlu bojujících vojsk, jelikož její přesun do zázemí by byl složitý a neekonomický. Divizi přesunujeme a rozmísťujeme na teritorium v prostorech:

- pokud to dočasná situace na teritoriu dovoluje, rozmísťujeme útvary a jednotky divize v prostoru nejzápadnější části teritoria, z důvodu zabránit zbytečně dlouhému přesunu divize územím teritoria a tím i podstatně zkrátit vzdálenosti pro její přesun k frontě. Tím lze i ušetřit čas, který lze plně využít k stmelení a přecvičení útvarů;

- nejméně zamořených s nejnižší úrovní radiace;

- kde je dostatek volných, válečnými událostmi nepoškozených kasárnských objektů, s dobrou výcvikovou a materiální základnou (blízkost VVP);

- kde jsou výhodné podmínky dislokace svazku z hlediska zabezpečení velení a spojení divize;

- kde je dostatek bojeschopných kádrových rezerv, doplňků, zvláště dostatek ČVO speciálních druhů vojsk, dostatek zdrojů pro doplnění techniky a materiálu svazku.

Živou sílu k doplnění útvarů a jednotek budeme v tomto případě čerpat rovněž z doplňovacích a průchodních středisek příslušných KVS. Velitelské a štábní důstojnické kádry budeme doplňovat z fyzicky schopných osob, které svým zařazením na teritorium mají plně předpoklady úspěšného plnění bojových úkolů v poli, jsou na výši soudobých požadavků na vycvičenost a mají i určité štábní, či velitelské zkušenosti s nadřízenými z dřívější praxe. Mnohdy dojde i k tomu, že na některé funkce budou v součinnosti s nadřízenými zařazeny i kádry, které ukončily léčení po zranění v hospitalizačních a rekonvalescenčních zařízeních na teritoriu. Toto řešení má výhodu v tom, že tyto osoby mají již bojové zkušenosti, které lze využít jak v období stmelení a výcviku, tak i v další bojové činnosti doplněného svazku.

Protože divize svoji bojovou a jinou techniku (kupříkladu tanky) ponechala v týlu bojujících vojsk, bude úkolem teritoria uvolnit ze svých zásob pro období výcviku a stmelení divize dostatečné množství této techniky. Zásadou bude, že tato technika musí být stejného druhu (kupř. T-54) jakou divize ponechala za frontou a budou i případy, že tato technika bude divizi na rozkaz nadřízeného ponechána při jejím odchodu zpět na frontu. Počítáme, že pro zabezpečení období výcviku a stmelení tankové divize bude nutno vyčlenit tankovou techniku alespoň v počtech jednoho tankového praporu.

Další zásadou řešení tohoto úkolu je, že i při možném nedostatku bojové techniky určitého druhu budeme jednotky (útvary) svazku doplňovat na maximálně možné počty, které budeme moci z prostředků a zásob teritoria (reserv) vyčlenit. Zásadně však útvarům nelze rušit jejich historické názvy, nebo pojmenování, a nelze útvary zrušit

vůbec, vzít jim zástavy apod. i kdyby byly do této dočasné podřízenosti teritoriálního velení přesunuty na minimálních počtech osob a techniky. Taková opatření jsou výlučně v kompetenci nadřízeného a i tento bude k takovým opatřením přistupovat ve zcela výjimečných a zvlášť odůvodněných případech.

Divize se může přesunout na teritorium po železnici nebo silničními dopravními prostředky, jejichž část může být v některých případech kořistního původu. V zájmu zabezpečení úspěšné bojové činnosti divize a frontě bude účelné, tyto opravené dopravní prostředky kořistního původu odebrat za úhradu z vlastních druhů této techniky. Úhradu lze krýt opět odčerpáním tuzemských silničních dopravních prostředků z národního hospodářství (cestou komisí obrany) a jejich vzájemnou výměnou.

Přemístění svazku na území teritoriálního velení, jeho doplnění a stmelení je pro štáb teritoriálního velení výhodné. Ziskávají se tím nejnovější, konkrétní a přímé poznatky o charakteru, způsobu a zásadách bojové činnosti nepříteli a o jeho nejnovějších prostředcích, zbraních a technice. Přenesením těchto poznatků do výcviku průchodních a doplňovacích středisek zabezpečíme růst a zkvalitnění bojové a politické přípravy povolávaných dalších doplňků osob.

Po doplnění divize a ukončení jejího bojového stmelení může být divize předána zpět do podřízenosti polního velení v místě, nebo v jiném určeném prostoru, kam bude přesunuta péčí teritoriálního velení, nebo nadřízeným.

Organizace doplňování bojujících armád silami, bojovou a jinou technikou, materiálem a prostředky k boji ze zásob a prostředků teritoria je úkol složitý a obsáhlý, zvláště v období, kdy

velení na teritoriu již splnilo plánované mobilizační úkoly. Jeho plnění bude probíhat za velmi složitých situací na teritoriu. Celková složitost situací, za jakých bude tento úkol plněn, vyžaduje, aby štáby a orgány, kterým řešení takových úkolů přísluší nebo v těchto otázkách úzce spolupracují, byly k řešení takových úkolů kvalitativně připraveny.

*

V článku poukazují na dva možné úkoly, tj. vytváření dalších svazků a doplňování svazků vyvedených z boje. Kromě těchto možných úkolů bude teritoriální velení současně plnit celou řadu dalších, neméně náročných úkolů. To vše se musí odrazit v uvědomění pracovníků ve štábech, v jejich fyzické a odborné připravenosti a v účelné, již prověřené metodice jejich plnění. Z těchto důvodů je článek zaměřen na plnění takových úkolů z hlediska metodiky práce ve štábu teritoriálního velení. Metoda práce na nižších stupních velení na teritoriu (KVS, OVS apod.) bude do určité míry rozdílná vzhledem k tomu, že tyto budou plnit již rozpracované, jen některé dílčí úkoly a to v konkrétní místní situaci svého územního celku (kraje, okresu). Bylo by proto všeobecným přínosem i zde hledat vhodné způsoby a metody práce a získané zkušenosti zevšeobecňovat.

Tyto otázky jsou dosud málo prověřovány při zaměstnáních a cvičeních s teritoriální problematikou. Proto i získané zkušenosti, poznatky a určité návyky v práci jsou kusé, hrubé a ne plně ujasněné. Bude prospěšné tyto učební cíle a úkoly častěji v zámyslech teritoriálních cvičení rozpracovávat a tak přispět k pochopení důležitosti těchto úkolů a jejich dalšímu organizačně metodickému zvládnutí v teritoriálních štábech.